

ברוצלוזיס - "קדחת

ברוצלוזיס הינה מחלה שהספקנו להיוודע אליה ולהבין כמה חשוב להיזהר מפניה ולמנוע את הופעתה. ד"ר איציק אברמוביץ מהחקלאית סוקר בהרחבה את המחלה ודרכי ההתמודדות אתה.

מתי והיכן היו אירועי ברוצלוזיס בעבר?

בעבר הקרוב כל מקרי המחלה נגרמו ע"י B.Melitensis. בסוף שנות השמונים - בית העמק ומשמר העמק. בתחילת שנות התשעים - זיקים (העדר חוסל והוקם מחדש), כרמיה, יד מרדכי. סוף שנות התשעים - מעון כרמל.

הברוצלוזיס בבקר מהם סימני המחלה בפרה?

אין סימנים קליניים חיצוניים. בנקבות - הפלות (בד"כ מעל 5 חודשי הריון) המלוות בעצירת שליה ובלקת רחם. לא כל הפרות שנדבקות יפילו. פרה שהפילה פעם אחת על פי רוב לא תפיל יותר. רוב הפרות שנדבקו יישארו נשאיית וימשיכו להפריש את החיידקים בחלב. בזכרים - דלקת אשכים חריפה.

כיצד מועברת המחלה מפרה לפרה או מצאן לבקר?

החיידק יכול להדביק בע"ח בריא בעיקר דרך מע' העיכול, אך תיתכן הדבקה גם דרך ריריות (רירית העין) ומע' הנשימה.

מקורות ההדבקה: הפלות והפרשותיהן. החיידק נמצא בשליה ובאברים הפנימיים של הנפל בכמויות עצומות. היות ומדובר בע"ח נודדים כגון צאן, או עדרי בקר לבשר, ברור כי הפלה היא אמצעי ממדרגה ראשונה להפצת החיידק. יותר מכך, כלבים וטורפים אחרים מעבירים את החומר הננוע למקומות נקיים ועוזרים בכך להפצת החיידק בשדה.

שתן וצואה: זהו אמצעי חשוב נוסף לזיהום המרעה ולהפצת החיידק לבע"ח נוספים הבאים במגע עם המרעה/הבליל שזוהם.

חלב האם וקולוסטרום: יניקה מעבירה את החיידק לצאצא ולחילופין, בממשק אינטנסיבי המשתמש במאגר קולוסטרום, תיתכן הדבקה המונית של היונקים במשק.

כיצד ניתן לאבחן את המחלה?

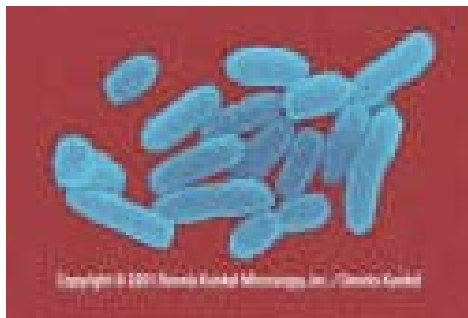
סרולוגיה - נוגדנים לחיידק מצויים במס' רב של נולדים אולם עיקר הבדיקות המבוצעות משתמשות בבדיקת דם (סרום) או בחלב.

מהי ברוצלוזיס?

הברוצלוזיס היא מחלה חיידקית מדבקת המשותפת לבעלי-חיים ולאדם. המחלה בבע"ח נטולת סימנים כמעט למעט הפלות, אולם מגע אדם עם בעלי-חיים כאלה (בצורה ישירה או באמצעות תוצרת-החלב המופקת מהם) עלולה לגרום לתחלואה קשה ואפילו למוות.

מה גורם למחלה?

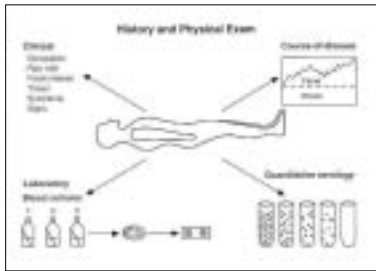
הברוצלוזיס, נגרמת ע"י החיידק הנקרא ברוצלה (Brucella). במשפחת הברוצלה בעולם 6 מינים, החלוקה למינים הינה על פי הפונדקאי הטבעי (בקר, עיזים, כלבים וכו') שבו היא נפוצה והיא משמשת לצורכי מעקב אפידמיולוגי אחר מקור ההדבקה. במקרים של נגיעות במין של חיידק אחד תיתכן הדבקה של בעל חיים אחר שאינו המאכסן הטבעי של החיידק.

שני המינים החשובים הם:

● ברוצלה אבורטוס (B.Abortus). מאכסן טבעי - בקר. אינו קיים בארץ נכחד בעבר (עדר החלב נקי מאז 1984).

● ברוצלה מליטנסיס (B.Melitensis). מאכסן טבעי - עיזים וכבשים. היחיד שקיים כיום בארץ. מקור כל המקרים של מחלת הברוצלוזיס בארץ בשנים האחרונות, בצאן, בבקר ואף באדם, הוא בחיידק זה. חיידקי הברוצלה יכולים לחיות שעות באדמה ובתנאים מתאימים של טמפ' נמוכה ולחות גבוהה, יכולים לשרוד אפילו שבועות.

האם יש טיפול במחלה?

בהחלט כן. מכיוון שזו מחלה חידקית, אבחון מהיר וטיפול מהיר ומתמשך באנטיביוטיקה, בשילוב עם הקטנת הפעילות ומנוחה, יביאו להחלמה ללא סיבוכים.

התרופות האנטיביוטיות יעילות בעיקר בשלבים ההתחלתיים של המחלה, משום שבשלבים מאוחרים יותר חבויים החיידקים בתוך האברים הפנימיים בגוף והתרופה אינה יכולה להגיע אליהם ביעילות. במקרים אלה עדיין ישארו בגוף חיידקים אשר יחמקו מן התרופות. לכן שיחות ביותר התפרצויות חוזרות של ברוצלוזיס, חודשים ואף שנים לאחר היעלמות סימני המחלה הראשוניים.

נקיטת אמצעי-זהירות בעת טיפול בהמלטות או בהפלות של בעלי-חיים: לבישת כפפות, נעילת מגפיים, לבישת בגדים סגורים, הימנעות מאכילה/ שתייה/ עישון בעת העבודה, חיטוי מקום ההמלטה/ההפלה, הרחקה מסודרת של הפרשות ושליית

כיצד נדבקים במחלה?

- **הציבור הרחב:** שתיית חלב טרי נגוע או אכילת מוצרי גבינה שהוכנו מחלב לא מפוסטר, נגוע.
- **הגורמים המקצועיים** (רופאים וטרינרים, רפתנים/נוקדים, עובדי בתי מטבחים): מגע ישיר עם חומר מזוהם (נפלים, שליה, הפרשות רחם, חלב מזוהם בעת החליבה וכד'). החיידק חודר עור סדוק או בחדירה לפתחי הגוף, ריריות העיניים, האף ודרכי

חשוב לזכור! אין לטפל בטיפול אנטיביוטי כלשהו (בהזרקה או בהזנה) במשך שבועיים מממתן החיסון על מנת לא לפגום ביעילותו. **מניעה** - מניעת הכנסה לעדר של בעלי-חיים אשר אין מידע לגבי מצב הברוצלוזיס שלהם (יש להעזר באנשי השירותים הוטרינריים כדי לקבל מידע זה) ומניעת מגע במרעה עם בעלי-חיים כאלה.

מהם סימני המחלה באדם?

סימני המחלה משתנים ממחלה קלה ובלתי מורגשת, מחלה חריפה ועד מחלה כרונית מתמשכת. תקופת הדגירה (מהדבקה ועד הופעת סימני מחלה) נעה בין 5 ימים למס' חודשים - בממוצע 2 שבועות. הסימנים החריפים האופייניים בשלב הראשון הם:

עייפות ותשישות מוגזמת, כאבי שרירים, כאבים בחלק אחורי של הצוואר, עליה בחום-הגוף בדרך כלל בצורה גלית (החום גבוה בערב אך תקין בבוקר), צמרמורות, הזעה מרובה, כאבי-ראש.

הסימנים יכולים לחלוף מאליהם, אך בהמשך מופיעים סימנים נוספים כגון: חוסר תיאבון, אובדן משקל, כאבי בטן, כאבי פרקים, כאבי גב, חולשה, עצבנות, נדודי שינה, דיכאון. באם אין סיבוכים האדם המטופל יחלים תוך 2-3 שבועות.

במקרים נדירים או בטיפול מאוחר יכולים להופיע סימנים כרוניים מתמשכים שכוללים: דלקת מוח וקרום המוח, דלקת אשכים, דלקת בכבד, נזקים בעצמות ועוד, לעיתים נדירות מסתיימת המחלה במוות.

רפתנים, חשוב לזכור! היות והסימנים הראשוניים שתוארו אינם אופייניים רק לברוצלוזיס אלא יכולים להיות קיימים בשלבים ההתחלתיים של מחלות רבות נוספות. מהירות האבחון של הברוצלוזיס חשובה ביותר משום שטיפולים אשר החלו מאוחר מדי יעילים פחות. במידה ומופיעים חלק מסימנים אלה חשוב להפנות את תשומת ליבו של הרופא לערוך בדיקה לברוצלוזיס (בדיקה שאינה נעשית בשגרה).

- **מבחן הטבעת** - בדיקה למציאת נוגדנים בחלב. בדיקה רגישה ומדויקת למדי שנערכת באופן שגרתי ע"י השירותים הוטרינריים לחלב מהמכל הכללי.
- **מבחנים סרולוגים** לבדיקת נוגדנים בסרום (אגלוטינציה, קשירת המשלים ועוד).
- **בקטריולוגיה** - החלב, השליה ונוזלי הקיבה של העובר מכילים כמות חיידקים רבה - בידודם בתרבית הינו אמצעי אבחנה חשוב.

הטיפול במקרה של משק חשוד או פרה חשודה לברוצלוזיס, הינו ע"י אנשי השירותים הוטרינריים והמשק מחויב, עפ"י חוק, לפעול בהתאם להנחייתם

בבדיקה שגרתית של טנק החלב "מבחן הטבעת" או בתוצאות בדיקות לגורמי הפלה נמצא חשד לברוצלוזיס. מה צריך לעשות?

הטיפול במקרה של משק חשוד או פרה חשודה לברוצלוזיס, הינו ע"י אנשי השירותים הוטרינריים והמשק מחויב, עפ"י חוק, לפעול על פי הנחייתם.

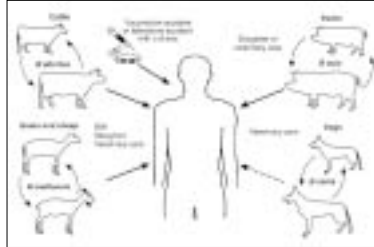
האם יש טיפול במחלה?

אין. טיפול משביע רצון בחיות המשק עדיין לא נמצא. החלמה ספונטנית קיימת בכל המינים. מכיוון שזו מחלה זואונוטית קשה, בע"ח שאובחן כנגוע לברוצלוזיס חייב לצאת לשחיטה באופן מיידי עפ"י החלטת השירותים הוטרינריים ובפיקוחם.

האם ניתן למנוע את המחלה?

כן. **חיסון** - "זן 19" בבקר: זהו חיסון חי בזן בלתי אלים של B.Abortus. החיסון ניתן לעגלות בגיל 3-7 חודשים, לפני היריון ראשון, בכדי למנוע תגובות ארוכות זמן של נוגדנים שיפריעו לאבחון השוטף. החיסון ניתן ע"י מחסן מטעם השירותים הוטרינריים ובאחריותם. יעילות החיסון כנגד B.Melitensis עדיין לא ברורה.

- של מוצרים אלה:
הימנעות משתייה של חלב ישירות מבעלי- החיים או ממכל האיסוף של החלב שלהם במשקים.
- **הימנעות מקנייה וצריכה של חלב ומוצריו אשר יש ספק אם עברו תהליכי פסטור או עיקור כדי להשמיד חיידקים העלולים להימצא בהם.** במילים אחרות: יש לקנות חלב ומוצריו רק מתוצרת מחלבות ידועות ומאושרות ע"י משרד הבריאות.
- **הקפדה על פסטור או עיקור של חלב-משק לפני התרתו לשתייה או לפני התחלת עיבודו למוצרים מוצקים.** ■

שתייה/עישון בעת העבודה, חיטוי מקום ההמלטה/ההפלה, הרחקה מסודרת של הפרשות ושליה.

- **בהפלה:** משלוח לבדיקה מעבדתית במקוון הוטרינרי של נפל, שליה ודם(סרום).

לאוכלוסיית היצרנים של מוצרי חלב והצרכנים

הנשימה כתוצאה מחשיפה לאבק או לתרסיסי טיפות מזוהמים.

מהם הדרכים למניעת המחלה באדם?

- מאחר שיש שתי קבוצות אוכלוסיה - קבוצת אנשי-המקצוע מחד וקבוצת הצרכנים של מוצרי חלב מאידך, קיימים שני כיוונים במניעת המחלה, כל אחד מיועד לאוכלוסיה אחרת.
- לגבי הרפתנים:**
- **נקיטת אמצעי-זהירות בעת טיפול בהמלטות או בהפלות של בעלי-החיים:** לבישת כפפות, נעילת מגפיים, לבישת בגדים סגורים, הימנעות מאכילה/

קנט

ביטוח בקר לחלב לשנת 2005

קנט מציעה גם תכנית משלימה לביטוח אותו רכשה מועצת החלב, המבטחת אסונות בעדר הבקר לחלב ומספקת הגנה טובה יותר

קנט, בשיתוף המועצה לענף החלב בישראל, מציגה את ביטוח הבקר לחלב לשנת 2005, ואת תכנית הביטוח המשלימה, ביטוח אסונות בעדר הבקר לחלב.

ביטוח עדר הבקר לחלב, נעשה בשיתוף פעולה עם מועצת החלב ומטרתו לפצות את יצרני החלב במקרה של פסילת הבשר בבית המטבחים וכן לאפשר פינוי מסודר, במקרה של תמותת בקר במשק, הכל במטרה למנוע מפגע תברואתי, שמירה על בריאות הציבור והתאמה לתנאי איכות הסביבה.

כאן המקום לציין כי על מנת לעמוד בסטנדרטים הגבוהים של איכות הסביבה מופעל גם השנה, מערך טיפול בפגרי הפרות ובני הבקר. מערכת איסוף הפגרים הארצית מאפשרת לכל יצרני החלב בארץ ליהנות משירות ארצי של הובלת הפגרים למתקן כילוי פסולת מן החי שהוקם באזור עין המפרץ, ובכך נמנע הצורך של כל רפתן לדאוג לפינוי הפגרים. בנוסף הביטוח מכסה את הוצאות הפינוי והכילוי של הפגרים ומפצה את המגדלים בגין התמותה.

*חברות מספרות מהשטח - מדור פרסומי

כביטוח משלים לביטוח בקר לחלב, מציעה **קנט** את ביטוח האסונות בעדר הבקר לחלב הבא לענות על הצורך של הרפתנים להגן על משקיהם בפני נזקים גדולים שיכולים להתרחש מדי פעם, כגון: מוות, שחיסה דחופה, גניבה ועוד נזקי תמותה חמורים אחרים. ביטוח זה ניתן לרכוש ישירות בקנט.

דוד גינזבורג, מנכ"ל **קנט**: "ביטוח אסונות בעדר הבקר לחלב, מהווה כלי חשוב לניהול סיכונים הקיימים ברפת החלב. בשנים האחרונות היינו עדים למספר אירועים, שגרמו נזקים כבדים ובמספר מקרים אף גרמו לקריסתם הכלכלית של המשקים. תוכנית ביטוח האסונות, מאפשרת לרפתן, הגנה טובה יותר למצבים נדירים, בהם אחוז גבוה מהעדר עשוי להיפגע וכל זאת תמורת פרמיה נמוכה.

נן לביטוח נן יסבץ
 נח לאות נח

לפרטים נוספים: נירה במשרדי קנט: 03-6270200

מ

... ..

משהטח

*